

ОСНОВИ ПРАВА В ЕКОНОМІЦІ ТА УПРАВЛІННІ

ОПИС КУРСУ

Право як один із найважливіших соціальних регуляторів упорядковує суспільні відносини в різноманітних сферах приватного та публічного життя, в тому числі, в економіці та в управлінні. Опанування навчальної дисципліни «Основи права в економіці та управлінні» дозволяє отримати нові знання та навички, необхідні для вирішення професійних задач, підготовки до конкуренції на ринку праці, створення основи для вивчення подальших курсів, формування громадянської свідомості та розширення світогляду. Особливість навчальної дисципліни полягає в поєднанні загальнотеоретичної тематики з основ права з професійно-орієнтованою тематикою.

Навчальна дисципліна «Основи права в економіці та управлінні» входить у склад загальних нормативних освітніх компонент. Вона містить теми про поняття права у поширеному серед юристів значенні, про норму права як основний інструмент правового регулювання, про джерела права як форми існування права, про системну організацію права та основні галузі права, про правові відносини та їх склад, про необхідні елементи правосуб'єктності особи, про правопорушення, його склад та види, про юридичну відповідальність, її підстави та види; крім того, про правове регулювання сфери економіки та управління і трудових відносин.

Навчальна дисципліна «Основи права в економіці та управлінні» має міждисциплінарний характер і одним із засобів поєднання курсів гуманітарного циклу із дисциплінами фахової підготовки. Її особливість полягає в тому, що вона також сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти не професійних «м'яких» навичок (soft skills), що розраховані на подальше самовдосконалення, і забезпечують додаткові конкурентні переваги випускникам на ринку праці.

ВИМОГИ

наявність базових знань з дисциплін суспільствознавства або основ права, що вивчаються за навчальними програмами середньої освіти, корисними є знання з основ логіки;

наявність персонального комп'ютера, встановленого Teams, доступ до навчального порталу Moodle (для отримання або поновлення логіну і паролю слід звернутися до куратора групи або відповідальної особи на факультеті);

вміння читати та аналізувати інформацію, працювати на базовому рівні з пакетом програм Microsoft Office, платформою дистанційного навчання Moodle.

ЧЕРНИХ Євген

yevgen.chernykh@mipolytech.education

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри мовних та гуманітарних дисциплін

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу;
- застосовувати інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) з позицій відповідності законодавству;
- демонструвати розуміння взаємозв'язку між правовими нормами та параметрами і показниками під час аналітичного супроводу розробки і реалізації пропозицій та проєктів розвитку на всіх рівнях економіки;
- усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економік з позиції правової системи як різновиду інституційної структури; правових основ розробки і реалізації напрямів політики держави; вміти застосовувати правові знання для аналізу процесів державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин;
- проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання з точки зору правових основ організаційної та економічної діяльності;
- знати та вміти використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність

ТЕМАТИКА

Поняття права . Норми права: поняття, структура, види . Джерела права. Правові акти. Система права та її елементи . Правовідношення: поняття та склад . Правопорушення: поняття, причини, склад і види . Юридична відповідальність: поняття, цілі, підстави і види . Регулювання правових відносин в сфері економіки та управління . Регулювання трудових правовідносин

ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Освітній процес будується як комбінація лекцій та самостійного вивчення навчального матеріалу на платформі Moodle – з одного боку, та проблемно орієнтованих семінарських занять і практичних занять з відпрацювання аналітично-розрахункових навичок – з іншого.
- Відвідування лекційних занять є бажаним, однак не обов'язковим; від студентів очікується ознайомлення з матеріалом перед лекцією, що дозволить побудувати лекційне заняття у вигляді сполучення пояснень викладача та обговорення проблемних питань, які виникли при підготовці до лекції.
- Семінари і практичні заняття передбачають усні відповіді здобувачів освіти на питання за змістом лекцій або шляхом вирішення тестових завдань, а також вирішення завдань, що відтворюють ситуації у реальних правовідносинах, шляхом використання теоретичних знань та діючого законодавства.
- Від студента потребується виконати індивідуальні завдання та модульні контрольні роботи у терміни, встановлені у розділі «Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання».
- З урахуванням поточної ситуації від учасників освітнього процесу очікується виконання вимог безпеки при сигналі «Повітряна тривога», санкції за залишення заняття або неявку на заняття не застосовуються.

- Офіційними каналами зв'язку є електронна пошта та MS Teams з використанням облікового запису @mipolytech.education;
- Опціонально доступні індивідуальні та групові консультації. З викладачем можна зв'язатися через електронну пошту, в чаті або в персональній розмові в MS Teams.

ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ

У варіанті 18 тижнів

Тижні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Всього	
Види контр. точок																				
Робота на семінарських/ практичних заняттях/ завдання до тем в мудл/ тести		5		5		5		5		5		5		5		5		5		45
Виконання індивідуальних завдань/ наукової роботи																		10		10
Модульні контрольні роботи															35				10	45
Всього	70															30		100		

Зміст та вимоги до контрольних точок

Назва контрольної точки	Опис контрольної точки, порядок її проходження та отримання балів
Робота на практичних заняттях/ семінарських заняттях	<p>передбачає усні відповіді за змістом лекційних тем або виконання тестових завдань на платформі Moodle, які містять питання лекційних тем. Максимальна оцінка за контрольну точку – 5 балів.</p> <p>0 балів - відмова від відповіді на запитання за змістом теми.</p> <p>1 бал - здобувач вищої освіти фрагментарно надає відповідь на питання, що містяться у плані заняття; частково відповів на поставлені запитання, більша частина відповідей є неправильною або частково розкриває питання, що свідчать про поверхове знання матеріалу, або незнання основних положень теми.</p> <p>2 бали - здобувач вищої освіти частково відповів на поставлені запитання, частина відповідей є неправильною або частково розкриває питання, що свідчать про поверхове знання матеріалу або незнання основних положень теми.</p> <p>3 бали – відтворення менше половини навчального матеріалу; відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.</p> <p>4 бали – демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.</p> <p>5 балів - демонстрація глибоких, міцних знань; аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.</p> <p>Оцінка відображається в Журналі оцінок дисципліни на навчальному порталі Moodle.</p>
Тестові завдання	<p>Тестові завдання з тем являють собою тести множинного вибору з однією вірною відповіддю. Оцінка за завдання формується автоматично системою Moodle. Для виконання тесту за темою можливі дві спроби,</p>

	якщо перша оцінка не задовольняє, то можна скористатися другою спробою, враховується вища оцінка.
Завдання до тем з практичних/ семінарських занять у Moodle	Один бал – здобувач вищої освіти стисло та частково надає відповідь на питання, що містяться у плані заняття. Два бали – здобувач вищої освіти стисло та правильно надає відповідь на питання, що містяться у плані заняття. Три бали – здобувач вищої освіти повно відтворює фактичний матеріал з питань теми, дає характеристики процесам; користується документальними джерелами інформації, формулює висновки. Чотири бали – здобувач вищої освіти вільно оперує фактичним матеріалом, узагальнює факти, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, вдається до історичних паралелей та порівнянь при аналізі питань, формулює висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами, використовує та аналізує зміст додаткових джерел. Оцінка за завдання може бути оскаржена одразу після отримання.
Виконання індивідуальних завдань	Один – два бали – здобувач вищої освіти, за допомогою компіляції джерел, в цілому висвітлює тему індивідуального завдання. Три – чотири бали – здобувач вищої освіти, використовуючи компіляцію джерел, та додаючи власні приклади, повно висвітлює тему індивідуального завдання, надає короткі висновки. Максимальна кількість балів – здобувач самостійно осмислює тему індивідуального завдання, наводить значну кількість прикладів, в тому числі особистих, проводить порівняння та паралелі, формулює висновки та обґрунтовує їх. Оцінка за завдання може бути оскаржена одразу після отримання.
Модульні контрольні роботи	Модульна контрольна робота виконуються у системі Moodle під час останнього практичного заняття змістовного модулю. Завдання містить обмеження за часом виконання. В разі неявки або неможливості виконання, допускається відкриття виконання роботи, за погодженням з викладачем в інший час асинхронно. Кожна модульна контрольна робота включає тестові завдання з матеріалу модуля. Тестові завдання являють собою тести множинного вибору з однією вірною відповіддю. Оцінка з модульного контролю формується автоматично у системі Moodle. Передбачена можливість другої спроби перескладання (враховується вища оцінка). Другий модульний контроль є підсумковим. Після його проведення формується підсумкова оцінка за заліком з навчальної дисципліни. Перескладання відбувається за графіком навчального процесу, та розкладом, що затверджується деканом факультету.

Додаткові зауваження:

- студент може оскаржити отримані оцінки в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)) та Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій ([Академічні політики : Polytechnic \(metinvest.university\)](#))
- оцінки, отримані за роботу на практичних заняттях не можуть бути відпрацьовані або покращені, окрім процедури оскарження, оцінки за інші види поточного контролю можуть бути покращені за індивідуальною домовленістю з викладачем;
- викладач не має права знижувати оцінку за індивідуальне завдання або модульну контрольну роботу, якщо вони не були складені вчасно, однак в разі, якщо така робота була оцінена пізніше, ніж момент завершення теоретичного навчання у семестрі, то відповідна оцінка не враховується у рейтингу здобувачів освіти.

Форма підсумкового контролю. Порядок визначення підсумкової оцінки

- форма підсумкового контролю з дисципліни (**залік**), визначена навчальним планом підготовки за освітніми програмами.
- опис порядку проходження цієї форми контролю відповідає Положенню про організацію освітнього процесу;

	Варіант вивчення як обов'язкової дисципліни	Залік
Форма підсумкового контролю	Залік, тобто підсумкова оцінка вставляється як сума оцінок поточного контролю без проведення додаткових контрольних заходів,	Залік, тобто підсумкова оцінка вставляється як сума оцінок поточного контролю без проведення додаткових контрольних заходів
	Якщо сума оцінок за поточний контроль за семестр становить менше 60 балів, необхідно відпрацювати відповідні види контролю поточної успішності до звершення теоретичного навчання	
Порядок визначення підсумкової оцінки	<ul style="list-style-type: none"> – якщо протягом семестру за результатами поточного контролю здобувач освіти набрав менше 60 балів, то під час екзаменаційної сесії йому надається змога отримати/покращити власний результат з усіх видів поточного контролю, крім активності на навчальних заняттях; – в разі, якщо протягом семестру за результатами поточного контролю або в процесі покращення власних результатів здобувач освіти набрав більше 60 балів, йому виставляється фактична сума балів і оцінка «залік», в іншому випадку – «незалік». 	

Відповідність між прийнятими в університеті шкалами оцінки наведена в таблиці

Бальна шкала	Рівні	Характеристика	Традиційні шкали	
			Іспит	Залік
90-100	A	Студент демонструє видатний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Відмінно	Залік
82-89	B	Студент виявляє вищий за середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні незначні помилки	Добре	
75-81	C	Студент виявляє середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні деякі значущі помилки		
67-74	D	Студент виявляє задовільний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях наявні суттєві помилки	Задовільно	
60-66	E	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни		
35-59	FX	Низка запланованих результатів навчання не досягнуті. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Незадовільно	Незалік
0-34	F	Результати навчання відсутні або критично низькі		

ОСОБЛИВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

– В разі, якщо дисципліна є обов'язковою для здобувача освіти, і він засвоїв повністю або частково відповідні програмні результати навчання під час отримання освіти на попередніх або такому ж рівні (дисципліни «Основи права», «Правознавство»), то кредити та оцінка з дисципліни може бути перезарахована в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)). Консультацію з даного питання можна отримати у викладача, куратора або гаранта освітньої програми, завідувача кафедри, за якою закріплено цю дисципліну;

– В разі, якщо здобувач освіти обрав цю дисципліну як дисципліну вільного вибору, не зважаючи на той факт, чи вивчалася вона раніше, оцінка та кредити з цієї дисципліни не перезараховуються;

– В разі, якщо здобувач освіти хотів би самостійно вивчити певні курси з проблематики економічної теорії (наприклад, Coursera, UdeMy або інших платформ, в т.ч. платформ відкритих курсів вітчизняних та/або закордонних університетів), то 1) доцільно звернутися до списку рекомендованих вебресурсів або проконсультуватися з викладачем на предмет релевантності самостійно знайденого освітнього ресурсу програмі дисципліни; 2) в разі успішності опанування такого курсу, яке підтверджується сертифікатом або іншим способом, такому здобувачу у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного контролю;

– У разі, якщо здобувач освіти реалізував певний вид наукової роботи (тези, стаття, результативна участь у студентській олімпіаді тощо), то у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного контролю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с. <https://old.duan.edu.ua/images/staff/departments/law/Files/pravoznavstvo.pdf>
2. Правознавство: Підручник для студентів ВНЗ / Кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с. <http://eprints.cdu.edu.ua/1977/1/pravozn21.04.pdf>
3. Гапотій В.Д., Слишик О.А. Основи права: підручник. 2-ге вид. із змінами та доп. Мелітополь. Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2019. 882 с. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/4592/1%29.pdf>
4. Шестапалова Л., Крегул Ю.І., Батрименко В.І. Основи правознавства. Навчальний посібник. Київ. Київський національний університет ім. Т. Шевченка, 2018. 528 с.
5. Шульженко Ф.П., Дмитренко Е.С., Риндюк В.І., Кравченко М.Г. та ін. Правознавство (для студентів економічних і фінансових навчальних закладів): Підручник. К., Ліра-К, 2024. 508 с.
6. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. 376 с. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2022/07/27/Trudove.pravo.Ukrayiny.26.07.2022.pdf>

АКАДЕМІЧНІ ПОЛІТИКИ

Як член спільноти Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» Ви маєте дотримуватися певних стандартів та академічної політики:

– **Академічна недоброчесність** вигляді академічного плагіату; фабрикації; фальсифікації; списування обману; хабарництва; необ'єктивного оцінювання; надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання – прямо заборонено (докладніше про це – у Положенні про академічну доброчесність здобувачів

вищої освіти та науково-педагогічних працівників ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»); і в разі виявлення – **відповідний захід контролю (контрольну точку) буде оцінено в 0 балів за з наступним повідомленням декану факультету та голові комісії з академічної доброчесності Університету.**

– В разі випадку надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання студент може оскаржити процедури оцінювання за процедурами, передбаченими Положенням про організацію освітнього процесу.

– Матеріали в рамках курсу, захищені авторським правом, можуть бути використані лише тільки здобувачами освіти, яким призначено даний курс і для цілей, пов'язаних з цим курсом і не можуть поширюватися.

– Спілкування з однокурсниками та викладачем має бути професійним та ввічливим.

– Очікується, що Ви перевірятимете всі Ваші письмові повідомлення, включаючи поштові повідомлення та повідомлення у MS Teams на коректність змісту та мови.

– Використання ШІ не заборонене, разом з тим, воно має здійснюватися відповідально і з урахуванням «живих» політик щодо використання ШІ в Університеті: студент відповідає за повноту, вірогідність інформації, яка була згенерована/знайдена з використанням великих мовних моделей, здатний ідентифікувати у відповіді, яка частина інформації отримана з використанням технологій ШІ, а що є його власним здобутком/позицією.

– Університет прагне підтримувати середовище, вільне від дискримінації або дискримінаційних домагань, спрямованих на будь-яку людину або групу в межах своєї спільноти - здобувачів освіти, співробітників або відвідувачів.

Докладніше про академічні політики стосовно етичності поведінки, академічної доброчесності та протидію булінгу можна дізнатися за посиланням: [Академічні політики - Polytechnic \(metinvest.university\)](https://metinvest.university)